

Taal verwerven op school

Frans Daems, Kris Van den Branden & Lieven Verschaffel (red.) (2004). *Taal verwerven op school. Taaldidactiek voor basisonderwijs en eerste graad secundair*. Leuven/Vorburg: Acco.

Op de Boekenbeurs van november 2005 vond ik een handboek met een volledig overzicht op het langetermijncurriculum van onze Nederlandse taal tijdens de fundamentele periode in het onderwijs, vertrekkende van de peuterleeftijd tot de eerste graad van het secundair onderwijs. De verschillende hoofdstukken van *Taal verwerven op school* zijn geschreven door lerarenopleiders en onderzoekers die, vanuit hun eigen specialisme, onderwerpen en domeinen die in de praktijk van het onderwijs Nederlands van wezenlijk belang zijn, behandelen. Na een inleidend hoofdstuk over taaldidactiek voor het 'funderend onderwijs' komen de volgende onderwerpen aan de orde: vroege taalverwerving, ontluikende geletterdheid, mondelinge vaardigheden, technisch lezen, spellingonderwijs, begrijpend en studerend lezen, leren schrijven van verhalende en informatieve teksten, literatuuronderwijs, taalbeschuwing, en geïntegreerd taalonderwijs. Deze taaldidactiek verschaft een duidelijke kijk op de nieuwe systematiek van het leerplan, meer specifiek op alles wat met het taalgebruik in concrete situaties te maken heeft.

Volgens een van de auteurs is het de laatste twee decennia duidelijker geworden dat een leraar een 'professional' is die redelijk zelfstandig handelt binnen de organisatie 'school'. De auteurs proberen de leerkracht als professional een kans te geven om zijn cognities, zijn kennis en vaardigheden

geregeld aan te sluiten op de vooruitgang van de onderwijskundige en vakmatige kennis.

Doordat de hoofdstukken niet alleen naadloos aansluiten op de ontwikkelingsdoelen en de eindtermen, maar ook een chronologische evolutie aanhouden, krijgt de lezer een volledig beeld van de taalverwerving vanaf babyleeftijd tot in de middenschool. De auteurs hebben grensoverschrijdende parallellen getrokken met de doelstellingen voor de Nederlandse taal zoals onze noorderburen die zien. Daarnaast is elk hoofdstuk perfect afzonderlijk leesbaar en is het boek als naslagwerk bruikbaar. Spijtig dat de korte inhoud enkel de hoofdtitels bevat en niet de verdere onderverdeling; dit vertraagt opzoekwerk en men krijgt geen volledig overzicht.

De rode draad door alle hoofdstukken is de stelling dat alle kinderen eigenlijk genieën zijn op het vlak van nadenken over taal en oplossingen zoeken om zich verstaanbaar te maken en te communiceren, en dit reeds vanaf de kleuterleeftijd en zelfs daarvoor. De nadruk wordt dan ook zeer sterk gelegd op het 'procesgericht' werken, het aanreiken van strategieën en vaardigheden en alle mogelijke vormen van interactie. Bijvoorbeeld: in fouten kansen zien om leerlingen te laten nadenken en zelf na te denken. Het opbouwen van taalvaardigheid moet met expliciete instructie gebeuren, met een

doorstroming voor deze ganse leeftijds-groep, waarbij het doel is dat de leerlingen uiteindelijk zelfregulerend worden.

Een bedenking die ik mij heb gemaakt bij het lezen en herlezen van dit boek is: welke investeringen zijn nodig naar een accuraat invullen van de praktische kant? Ik vraag mij nog steeds af hoe de huidige eindtermen een meer correcte invulling kunnen krijgen, hoe we meer zinvolle activiteiten voor de leerlingen en een degelijke doorstroming

concreter kunnen maken. Deze taal-didactiek is zeker een goede stap op weg naar de broodnodige 'guidelines' en het proces om deze constant aan te passen en bij te sturen. Het is een boek dat niet mag ontbreken in de orthotheek van elke school.

Onderwijs blijft een zeer boeiende uitdaging en ik hoop dat elke participant de energie kan opbrengen om dag in dag uit deel te nemen aan de zoektocht naar mogelijk te bewandelen paden.

*Ann Neetens
p/a Basisschool GO 't Kofschip
Baron de Celleslaan, 1
2650 Edegem
ann.neetens@skynet.be*